

Teoretické přístupy k posouzení Přístup orientovaný na řešení

Kdo je autorem?

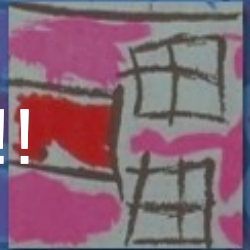
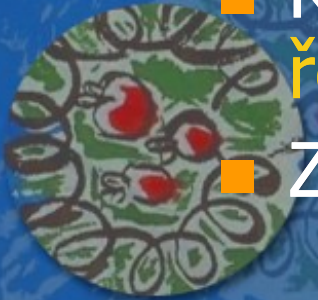
- The Milwaukee Centre for Brief Therapy (Steve de Shazer a kolegové),
- Australia New Zealand partnership (Michael White a David Epstona).

Charakteristika

- Nabízí explicitně konstruktivistický přístup k posouzení.
- Na řešení orientovaný přístup má některé shodné rysy s ÚOP:
 - je rovněž kognitivní
 - často vede k dohodě o úkolech, které provádí uživatel služby
- Rozdílem od ÚOP je snaha porozumět řešením (nikoliv problémům)!!!
- Znalost příčiny problému je zatěžující!!!

Jak na řešení?

- Nejprve je nutné znát řešení.
- Postup je stejný jako u navigace – začínáme určením cíle a k němu hledáme trasu...

Tři role

- agent sociální kontroly,
- „mobilizer“ externích zdrojů a
- terapeut.

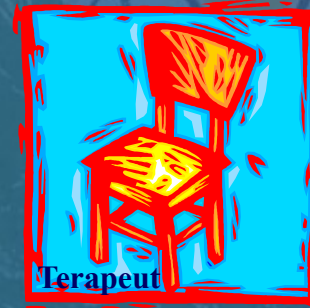

Tři židle

- Role nejsou v procesu reflektovány = tři židle

Mobilizer

Terapeut

Kontrolor

Stávající možnosti

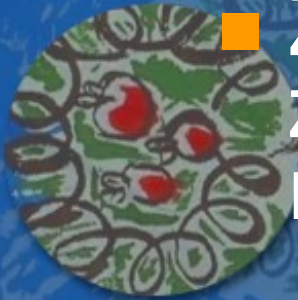
- Orientace na stávající **repertoár** osoby,
- Hledají se příležitosti, kdy je problém méně akutní a snaha identifikovat, kdy a jak tato osoba dělá nebo myslí trochu odlišně, že je schopna zmírnit problém,
- Zaměření na bezproblémové momenty.

Bezproblémová budoucnost

- Konstrukce a předpoklad budoucnosti bez přítomnosti problému,
- Snaha zjistit od osoby, co bude odlišné až problémy vymizí,
- V partnerství , jak osoba a pracovník vytvářejí obraz možné budoucnosti bez problému.
- Z tohoto procesu posouzení vyplývají zprávy, úkoly, kterými se musí zabývat mezi sezeními.

Přístup k posouzení

- Snaha formulovat „nenormativní“ přístup k posouzení;
- Změna jako konstanta a nevyhnutelnost;

Zahájení posouzení

- „Co se změnilo od doby, kdy jste si domluvil(a) schůzku?“
- Tým zjistil, že většina lidí dosáhla určité změny!!!
- „Jak jste to udělal?“

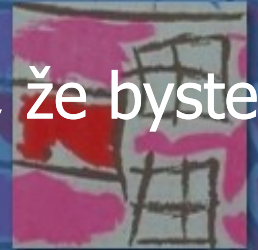
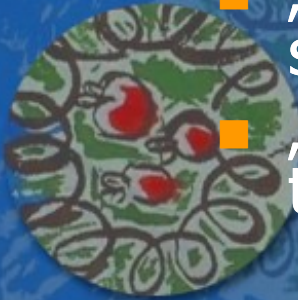
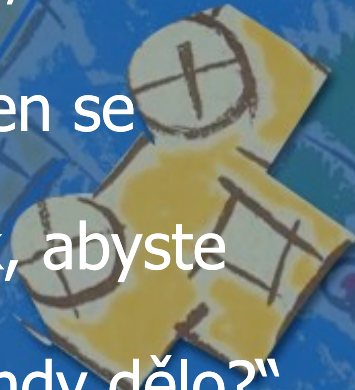

Iniciální posouzení

Kral (1989) navrhl čtyři základní otázky pro iniciální fázi posouzení:

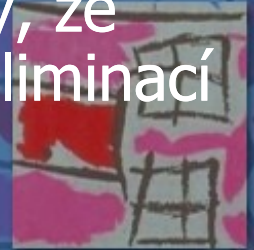
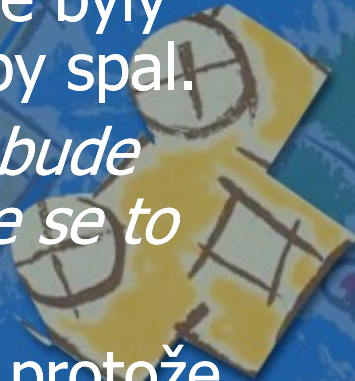
- „Myslete na nejlepší osobu, kterou byste mohl být a dejte této osobě 100 bodů. Nyní mi řekněte, kolik bodů byste v současnosti dal(a) sobě.“
- Na škále 1 až 10 ohodnoťte jak jste spokojen se svým skórem.
- Když se posunete z 60 na 70, co bude jinak, abyste mohli říci, že věci se změnily?
- „Byl jste někdy na 70 a pokud ano co se tehdy dělo?“
- „Jakého nejvyššího skóre se v minulosti dosáhl a co se v té době dělo?“
- „Ohodnoťte na škále 1 až 10, jaká je šance, že byste toho mohl opět dosáhnout?“

Otázka na zázrak?

- Otázka na zázrak je otázkou, při níž sociální pracovník žádá uživatele služby, aby mu popsal jeho život po té, co se odehrál zázrak a cíle, které byly dosaženy během noci zatímco uživatel služby spal.
- „Protože jste spal nevíte, že se to stalo; co bude první věcí, která vám umožní zpozorovat, že se to stalo?“
- Ráno po zázraku je konstruováno snadněji, protože subjekt může „popsat co chce, aniž by se musel příliš zabývat problémem a tradičními předpoklady, že řešení musí být propojeno s pochopením a eliminací problému“ (de Shazer, 1994, p. 273).

Škálové otázky

- „Předpokládejme, že máme škálu od 0 do 10, nula je znakem pro nejhorší stav, 10 znamená (nemám problém). Kam byste zařadil na stupnici sebe?“
- Výhodou těchto škálových otázek je, že z abstraktních pojmů, situací, činí hmatatelnější, popsitelnější situaci.

Práce se škálami

- Škály jsou bez obsahu!!!
- „Jak se změní váš život, když se z 5 posunete na 6?“

Otázka na okolí

- „Jak zpozorují důležití lidé ve vašem okolí, že se něco změnilo“?
- Otázky orientované do budoucnosti pomáhají uživateli služby začít konstruovat změnu.

Posouzení jako průběžný p.

- Posouzení nepředchází v POŘ intervenci
- Posouzení je v POŘ průběžné (není nikdy zcela uzavřeno)

Schéma prvního sezení

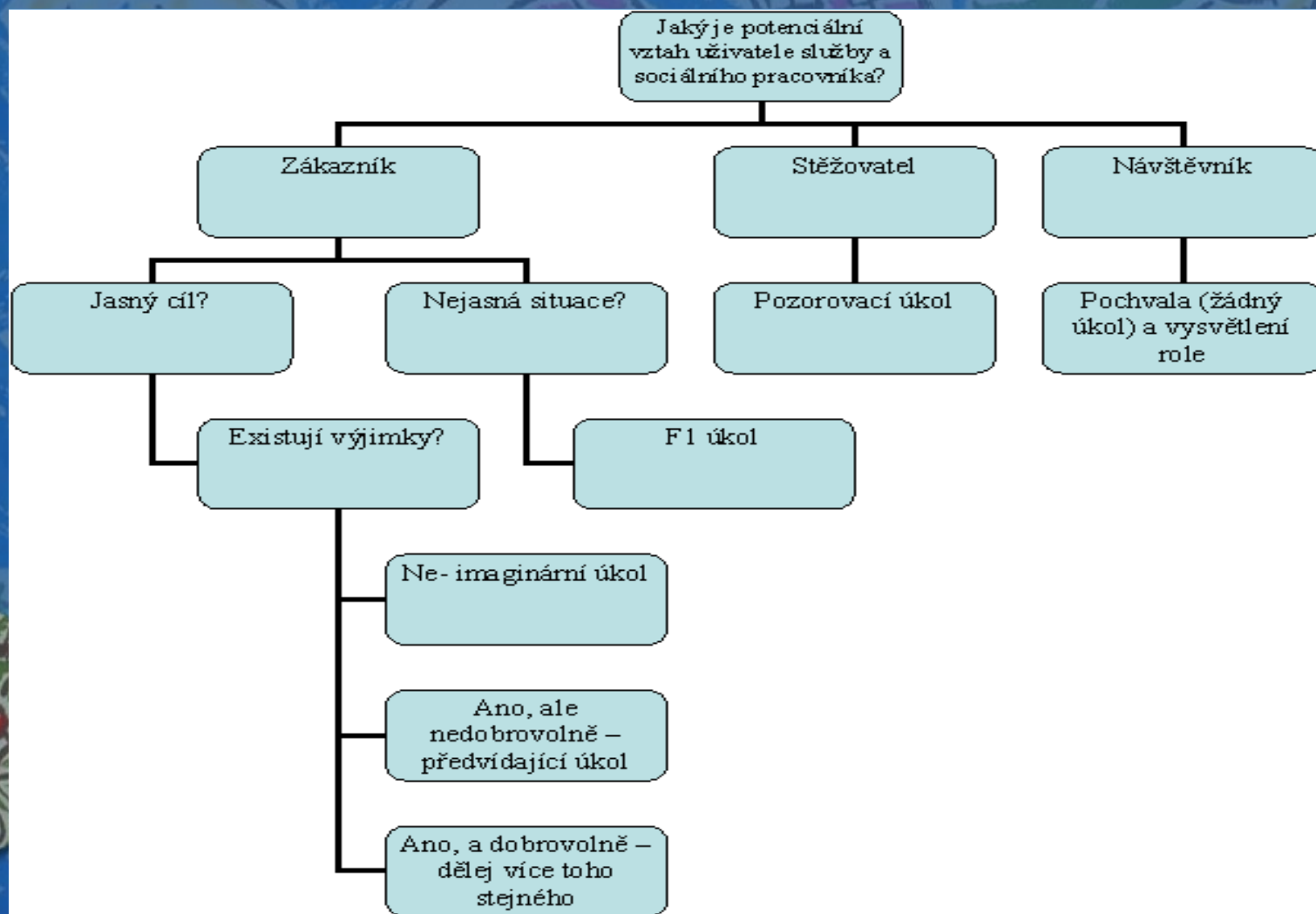
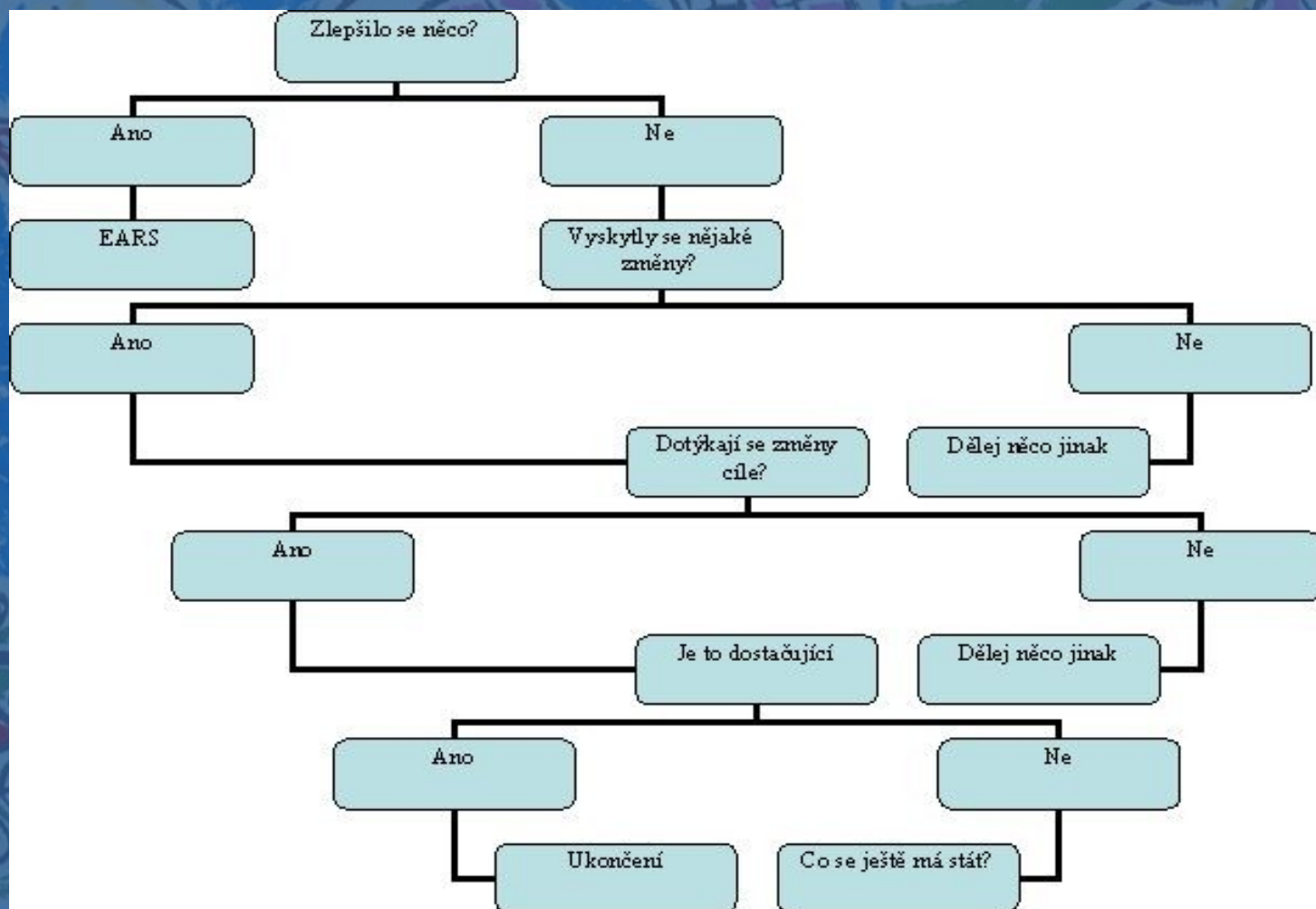

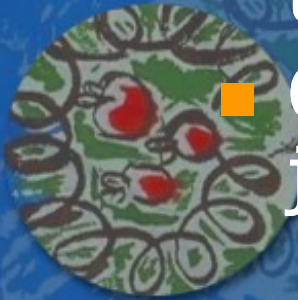
Schéma II. a další schůzky

EARS

- Detailní zjištění (**Elicit**) , k jakým změnám u klienta došlo;
- Prohloubení (**Amplify**) změn dotazováním uživatele služby, jaké odlišnosti změny vyvolaly, kdy změny zaznamenal, co oni viděli, že je jiné atd.;
- Posílení (**Reinforce**) změny chválením uživatele služby;
- Opět začít (**Starting again**) debata o tom, jak lze dosáhnout ještě více téhož.

Narativní metafora (White a Epston, 1990)

- Narativní metafora jako příběh o problému;
- Cesta k řešení = dekonstrukce problému;
- Dekonstrukce problému x konstrukce řešení;
- Dekonstrukce = zjištění, jak se člověk stal součástí příběhu s problémy;
- **Cílem je oddělit problém od osoby!!!**

Příklady otázek pro narativní metaforu

- Jak vás problém přiměl k tomu, že myslíte tímto způsobem?
- Co vedlo k tomu, že vás problém zotročil?
- Co vám zabránilo, abyste tomu odolal?
- Opravdu vám vyhovuje, že vás problém ovládá?
- Jaké dopady má problém na váš život? Na vaše blízké? Na vaše vztahy? Na vaše sebepojetí?
- Jaký vliv máte na existenci problému?
- V případě volby mezi životem s problémem životem bez problému, který byste preferoval?
- Proč nechcete, aby byl tento problém součástí Vašeho života?

